

Karawankenbote

Uprava Klagenfurt, Postfach 115 / Uredništvo v Klagenfurtu / Naročnina (se plača naprej) mesečno z dostavo na dom RM 1,— (vključno RM 0,20 za donalca) / Odjavo naročbe tega lista za prihodnji mesec sprejme uprava samo pisмено in le do 25. tekočega meseca / Oglasi RM 0,06 za milimeter stolpec

Štev. 22.

Krainburg, 1. novembra 1941.

1. leto

Osvojitev polotoka Krima v razmahu

Zasledovanje v kotlini Doneca — 47.000 BRT in en rušilec iz nekega konvoja potopljenih

Iz Führerjevega glavnega stana, 31. oktobra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 30. oktobra naznanilo:

Na polotoku Krimu pritiskajo nemške sile nevzdržno za poraženim sovražnikom. Krajevni odpor njegovih zadnjih straž je bil premagan. Pri tem smo napravili znova več tisoč ujetnikov in vplenili nadaljnje topove.

Ob preganjanju sovražnika v kotlini Doneca so nemške in zavezniške čete na široki fronti dosegle gornji tok Doneca. Med potekom uspešnih napadalnih operacij med jezerom Ilmen in Ladoga so oklopne čete v smelem zamahu zajele nek sovražni oklopni vlak in napravile številne ujetnike.

Najtežje topništvo vojske je z dobrim uspehom napadalo v vojni važne naprave v Leningradu.

Uspešni napadi iz zraka od strani zračnega brodograjskega podjetja so bili naperjeni proti Moskvi in Leningradu.

V severni Afriki so nemška vojna letala bombardirala neko britansko letališče vzhodno od Masra Matruk in pristaniške okolice v delti Nila.

Posamezna britanska letala so v pretekli noči na severno nemško obrežje metala bombe, ne da bi napravila škodo. Oberstleutnant Galand, komodore nekega lovskega zračnega brodograjskega podjetja, je dosegel svojo 90. in 91. zmago v zraku.

Naše zmagovite čete v Charkovu

To važno sovjetsko gospodarsko in oboroževalno središče kaže sledove tridih pouličnih bojev, v katerih smo morali šele zlomiti žilavi odpor sovjetov.

(PK. Aufnahme: Kriegsbericht Reindl, Atl., Zander Multiplex-K.)

Predor proti Krimu

14 težko natovorjenih ladij uničenih

Iz Führerjevega glavnega stana, 31. oktobra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 29. oktobra naznanilo:

Kakor je bilo objavljeno že v posebnem poročilu, so si pehotne divizije ob sodelovanju s skupinami zračnega brodograjskega podjetja v severnem odseku je španska modra divizija z obkoljevalnim napadom priborila več krajev in privedla znova večje število ujetnikov.

Močne skupine bojnih letal so podnevi in ponoči mrale razstrelilne in zažigalne bombe na Moskvo. Nastali so veliki požari in eksplozije.

Nadaljnji napadi iz zraka so bili naperjeni proti Leningradu.

Pri več dni trajajočem zasledovanju so podmornice iz nekega konvoja, ki je plul od Gibraltarja proti Angleški, kljub močnemu zavarovanju potopile 14 težko natovorjenih sovražnikovih trgovskih ladij s skupno 47.000 brt. kakor tudi nekega britanskega rušilca. Največji del konvoja je bil s tem uničen. Ušlo je samo nekaj malih ladij.

Na južno zapadnem obrežju Angleške so bojna letala v noči na 29. oktobra bombardirala pristaniške naprave in oskrbovalne obrate.

Posamični britanski bombniki so v pretekli noči podvzeli neučinkovite motilne napade na zapadno in srednjo Nemčijo.

V času od 22. do 28. oktobra je britansko zračno brodograjsko podjetje izgubilo 48 letal. V istem času smo mi v boju zoper Veliko Britanijo izgubili sedem lastnih letal.

Kramatorskaja v naših rokah

Sovjeti so izgubili eno največjih bojnih oklopnih

Iz Führerjevega glavnega stana dne 31. oktobra. Vrhovno poveljstvo oborožene sile je dne 28. oktobra naznanilo:

V kotlini Doneca se nadaljuje zasledovanje umikajočega se sovražnika. Nemške čete so včeraj predrle v Kramatorskajo. Sovjetska unija je s tem izgubila eno svojih največjih tvornic za vojne oklopnice.

Nadaljnji važni industrijski kraji so bili osvojeni po madjarskih skupinah.

Tudi na ostali fronti operacije napredujejo.

Zračno brodograjsko podjetje je z dobrim učinkom bombardiralo pristaniško ozemlje pri Kerču in pri tem potopilo tovorno ladijo s 50 tisoč brt. Nadaljnja velika tovorna ladja je bila v zadnji noči vzhodno od Bridlingtona

z bombnim zadetkom težko poškodovana.

Pred holandskim obrežjem in v kanalskem ozemlju je britansko zračno brodograjsko podjetje včerajšnjega dneva izgubilo 13 letal.

V severni Afriki so nemška bojna letala štuka razbila britanske postojanke v bunkerjih.

Sovražnikovega poleta nad ozemljem Reicha ni bilo.

Ogromne izgube Sovjetov

Do 31. avg. skupno najmanj 4,5 do 5 milijonov vojakov izpadlo

Berlin, 30. oktobra. Po zaključku točnih poizvedb se sedaj lahko reče, da so bolševiki med 22. junijem in 31. avgustom 1941 izgubili skupno: 148 strelskih divizij, 39 oklopnih divizij, 10 kavalerijskih divizij, 8 gorskih divizij, 2 domobranski diviziji in 2 zračni brigadi, skupaj torej 209 popolnih velikih skupin z maso vojnega orodja, ki jim je pripadalo na topniških, pehotnih orožjih, oklopnih bojnih vozovih, konjih in vozilih; razne sovjetske divizije so bile v juniju in juliju že razbite, toda od sovjetov obnovljene. Te so bile v teku meseca avgusta vnovič uničene. Ako se povprečna moč sovjetske strelske divizije računa samo s 15.000 možmi in druge divizije pa le z 12 tisoč vojaki, se poda, da so bolševiki že do

31. avgusta 1941 izgubili že najmanj 3 milijone mož. Na preko 2000 km dolgi fronti so pa v tem času vrhu tega bile uničene posamične številne sovjetske stotnije, bataljoni in regimenti. Ako se prištejejo po številkah seveda ne točno znane izgube bolševikov na ranjenih, bolanih in drugih izpadih le morda s polovico izgube po uničenju in razbitju divizij, se poda za sovjetov skupni izpad najmanj 4,5 do 5 milijonov vojakov za čas od 22. junija do 31. avgusta. Pri tem se pa mora upoštevati, da je šlo tukaj za popolnoma izvežbane vojske, ki so bili pripravljeni in izvežbani za napad na Reich in na Evropo. Enakovreden nadomestek zanje bolševikom že takrat ni bil več mogoč.

Po Dunkirchen največji pesimizem

Rim, 31. oktobra. Po Dunkirchnu največji val pesimizma, tako nekako označujejo na nevtralni opazovalni postojanki v Lizboni sedanje razpoloženje Angleške. Politično v Veliki Britaniji vsi uvidevajo, kako usodna hiba je bila, da štiri mesece tako zvanega odmora niso izkoristili. Raz vojaških vidikov pa morajo istočasno priznati, da niso imeli druge možnosti. Brezupnost položaja stopnjuje še s tem, da so Angleški in Amerikanski specialisti »invazije v Evropo« iz datuma spomlad 1942, ki je bil predviden za to podvzetje, molče napravili spomlad 1943.

Obletnica pohoda na Rim

Navdušene ovacije za Duce-ja in Führer-ja Rim, 31. oktobra. V okviru manifestacij, ki so se vršile v vsej Italiji povodom 19. obletnice pohoda na Rim, je duce na Mussolinijevem trgu posvetil častni spomenik za žrtve fašistične revolucije.

K posvetitvi tega spomenika v domu fašistične mladine so v terek prišli člani vlade kakor tudi visoki predstavniki stranke in države ter številni predstavniki oborožene sile. Ko je došel duce, so ga burno pozdravili.

Duce, ki ga je spremljal Gauleiter Boh-

le, je najprej obšel fronto častnih formacij in se podal k častnemu spomeniku, kjer je položil lovorjev venec. Gauleiter Bohle je v imenu NSDAP tudi položil venec, okrašen s kljukastim križem. Po končani manifestaciji se je Duce dalje časa razgovarjal z Gauleiterjem Bohle, med tem je množica vzklikala Duceju in Hitlerju.

Angleži ne bodo več slepomišli

Belgrad, 31. oktobra. Belgrajski časopis »Novovreme« piše: »Že enkrat nam je lord Amery zažgal streho nad našimi glavami in tisoče poslal v smrt. Tudi dne 25. marca je vpil in pozival ravno nas Srbe, naj se strmo glavimo v prepad. Na žalost smo imeli takrat nekaj blaznežev. Danes je Velika Britanija zopet v največji stiski. Po zlomu Sovjetov ni v Evropi nobenega norca več, ki bi bil pripravljen, da napravi na račun Anglije samoumor. Zda se se zopet spomnili Srbov in jih pozvali, naj angleški voz potegnejo iz blata. Zato je tudi London ploskal komunističnim množicam, da bi jih vzpodbujal k nadaljevanju njihovih akcij. Naj le umirajo ljudje, naj se uničujejo stvarne vrednosti, vse to nič ne de, ako le še žlahtno angleško pleme naprej živi »za blagor« plemen in narodov vseh barv in jezikov sveta, ki so jih podjermili in zaslužili.

Laži in še vedno laži

Dr. O. S. Krainburg, 31. oktobra.

Rooseveltovo krčevito prizadevanje, da bi ameriški narod končno vendar dozorel za vojno, je stopilo v nov štadij. Spominjamo se še Belmonte — pisma, ki je bilo v najkrajšem času razkrinkano kot produkt brezvestnega, od Roosevelta plačanega ponarejevalca, nadalje na primer »Greer«, o katerem je bil vladehlepni naddemokrat iz Bele hiše od lastnih uradnih mest ožigosan kot lažnjivec, ker se je pri preiskavi jasno pokazal pravi dejanski stan. Tem in še številnim drugim nespretnim lažem in zavijanjem je sedaj dodal novo, še bolj podlo ponaredbi, ki je ravno tako malo vzdržna kot vse druge. V nagovoru, ki ga je imel Roosevelt v ponedeljek, je strmečemu svetu naznanil, da ima dva dokumenta velikanškega pomena: zemljepis, iz katerega izhaja, da je Nemčija hotela iz dežel južne in srednje Amerike napraviti pet vazalnih držav, med tem ko bi naj bil drugi dokument načrt, da se po Nemcih odpravijo vse vere.

Ako Roosevelt ne bi bil sam židovskega pokolenja, človek ne bi mogel razumeti tako podle ponaredbe zgodovine in nevarnega ščuvanja na vojno, tako pa vemo, da tiči za temi bednimi spletkami vpliv židovstva, kojega prvoboritelj postaja Roosevelt s takim postopanjem. Edini smoter obeh najnovejših laži predsednika je namreč izključno ta, da postanejo države južne in srednje Amerike dostopnejše vplivu USA, ker bi vsled zatrevane invazijske nevarnosti ti narodi svojo usodo zaupali velikemu sosedu, na drugi strani pa, da bi v lastni deželi povzročil razpoloženje za vojno. Kakšna je pomoč, ki jo bo Roosevelt dal malim državam, je sicer že dobro znano — naj le vsak pomisli na še ne stare dogodke v Panami, na padec vlade Arias, pri čemer je le preveč določno in mučno ostala očitna Rooseveltova režija — toda nasilstva Rooseveltova naj bi ravno vsled takih laži stopila v ozadje.

Značilno za »dokazilno moč dokumentov« gospoda Roosevelta je dejstvo, da se je branil in da se še brani izročiti javnosti zemljepis Južne Amerike, v kateri naj bi bila opisana razdelitev. Dotlej, dokler se ta zemljepis ne objavi, mora Roosevelt dopustiti, da se ga pred vsem svetom postavi kot lažnivca na sramotni oder; kajti izgovor, da so na tem zemljepisu obrobne opazke, s katerimi bi se lahko pri objavljanju izdal vir, je preveč abotna pretveza, ko takih zapiskov ob robu ni treba objavljati! Pravi vzrok, ki Rooseveltu onemogoča, da bi ta zemljepis prepustil javnosti je v tem, da bi

se takoj zopet spoznalo njega izvor iz židovsko-prostozidarske ponarejevalne obratovalnice Roosevelta, in bi se tako, klavrno zrušilo z njo povezano ščuvanje. Zelo poudarjeno je v tej zvezi, da je dotični zemljepis, ki ga Roosevelt na vsak način hoče držati v tajnosti, že našel pot v javnost: V Buenos Aires izhajajoči argentinski časopis »Crítica« ga je že pred nekaj dnevi predložil svojim čitateljem. Mario Mariano, komentator lista trdi pri tem, da se nahaja v rokah Roosevelta še več takih zemljepisov. S tem je znova doprinešen dokaz, da ima Roosevelt v Beli hiši že ustanovljeno pravo pravcato ponarejevalno obratovalnico, ki naj zaradi v Zedinjenih državah od Roosevelta s takim hrepenenjem zaželeno razpoloženje za vojno.

V inozemstvu enodušno odklanjajo Rooseveltov najnovejši boj z lažmi. Italijanski tisk in ravno tako japonski z najostrejšimi besedami zavračata Rooseveltova sumničnja in celo na Angleškem se drzne laži iz preko-oceanskega vira ne vzamejo za resne. Tam govorijo o ustanovitvi nove propagandne fronte proti Nemčiji. S tem so Rooseveltovi »dokumenti« označeni kot to, kar so v resnici, kot propagandno blato.

Kar se tiče druge podle Rooseveltove laži, v kateri trdi, da hoče Nemčija odpraviti na svetu vse vere, zastduje temu nasproti ugotovitev, da so nemški vojaki oni, ki se od 22. junija naprej bojujejo proti poživljenim druhalim one države, v kateri je bil Bog od vlade odstavljen, v kateri je bilo na tisoče duhovnikov in vernikov umorjenih in v kateri so se cerkve zlorabljale kot skladišča. Stalina pa, ki je v Rusiji razbrzdal ta boj proti veri, je Roosevelt v nekem svojem pismu označil za »svojega ljubega prijatelja«. In ravno tisti Roosevelt, ki se je nedvomno postavil na stran Stalina, ima drzno čelo, da Nemčiji podtika odpravo vere. Nam se gabi pred tolikšno umazanostjo in propalostjo.

125 let generalštabnega zemljevid

Tudi v tej vojni se je generalštabni zemljevid zgnet zelo dobro obnesel ter prispeval k sijajnim vojaškim uspehom nemške obojene sile. Letos je ravno 125 let, odkar je nastal tako zvani generalštabni zemljevid. Leta 1816. so se posamezniki izdelovali topografske karte na lastno pest. V omenjenem letu pa so te karte prešle na pruski generalni štab. Od tistega časa se imenujejo ti zemljevidi generalštabne karte. Že preje, in sicer leta 1742., je ustanovil kralj Friderik Veliki enotni zavod za vojaško kartografijo. Pred 130 pa je nastala v Potsdamu prva uradna tiskarna za vojaške zemljevide.

Budimpešta. Izmenjava ratifikacijskih listin ogrsko-bolgarskega prosvetnega dogovora se je vršila med ministrskim predsednikom Filofom in madjarskim prosvetnim ministrom Homanom v narodnem muzeju v Budimpešti. Po izmenjavi ratifikacijskih listin je prosvetni minister Homan bolgarskemu ministrskemu predsedniku profesorju Filofu izročil častno diplomu madžarskega zgodovinskega društva.

Grad Dürande

Pripovedka Jos. v. Eichendorffa

11

Sredi te zmešnjave pa je naenkrat nastal šepet med njegovimi ljudmi, in gradu se je pojavil grofov dvojičnik; videl ga je ta hkrati na dvorišču in na koncu temnega hodnika, drugega je srečal na stopnicah, bežno in ne dajoč nobenega odgovora na klic; to je od pradavnih časov pomenjalo za hišo veliko nesrečo. Nihče pa se v tem hipu ni ohrabil in tudi ni imel časa, da bi to povedal grofu, kajti ravnokar je že spodaj dvorišče grozovito oživilo. Neznani obrazi so se prikazali na vseh kletnih oknih, najbolj predrzni so s silo prodirali ven in se še prej, nego so se mogli zunaj postaviti po koncu, zadeti od krogel pazljivih lovcev zgrudili na tla; toda preko njihovih mrtvih trupel se je plazilo, borilo in dvigalo vedno zopet znova nevzdržno kvišku, zagorele odurne postave z dolgimi puškami za ptiče, prekljami in železnimi koli, kakor da se je pod gradom odprl pekel. Bila je to svojat izdajalskega logarja, ki ji je bil zahrbtno odklenil vrata. Mislile samo na rop so takoj drli v konjušnico in v naglici presekali konopce, da se polaste konjev. Toda plemenite vitke živali, zbegane zaradi šundra in grozne svetlobe, so se utrgele in se v prostosti divje zagnale na dvorišče; tam se jih je videlo, kako so se z od togote žarečimi očmi in vihrajočo grivo postavljale na zadnje noge in se vzpenjale iz množice ter kako so se konji in mošje obupno med seboj bo-

Beg čez sovjetska minska polja

iz pekla v Leningradu

Stockholm, 31. oktobra. Odkar se je zima z vso resnostjo vselila v odsek Leningrada, teci tega mesta vsako noč in sicer po več sto pobegniti v nemške ali finske orte. Glasom poročila s Finske meje trpi civilno prebivalstvo obkoljenega mesta, več vsled lakote in zime kakor vsled bomb in granat, ki se vsak dan po dnevi kakor toča vsujejo na mesto.

Tisoči ranjencev zaradi pomanjkanja zdravnikov in bolnišnic večkrat nimajo druge izbire kakor smrt. Po noči izkopljejo skupne grobove in vanje v vsej naglici znašajo mrljice. Stevilo beguncev, ki skušajo mimo sovjetskih strojniških gnezd uiti čez minska polja, postaja vedno večje, dasi ravno uspeva le malemu delu bežečih priti na cilj, ker jih večinoma usmrtilo položene mine.

Leningrad pod največjim ognjem

Tudi Kronstadt obstreljuje nemško težko topništvo

Berlin, 31. oktobra. Najtežja artilerija nemške vojske je nadaljevala obstreljevanje v vojni važnih ciljev in oskrbovalnih naprav Leningrada. V prostorih, na katere se je merilo, se je opazilo številne zadetke. Mornariška letalska luka Leningrada je bila v nekem delu tudi težko zadeta. Nadaljnji cilji nemške težke artilerije so bile trdnjave in utrdbe Kronstadta. Ena trdnjava, ki se je v zadnjih dneh s svojimi topovi oglašala v bojih pehote okrog Leningrada, je bila tako uspešno obstreljevana, da je morala ustaviti streljanje.

O nastanku in razvoju Petrograda

Petrograd, ki so ga Sovjeti prekrstili v Leningrad, je komaj 238 let staro mesto. Ustanovil ga je leta 1703. ruski car Peter Veliki kot obrambno trdnjavo pred švedskim napadom. Ker je bil svet močvirnat, so morali zidovje zgraditi tako rekoč na koleh, ki so jih na gosto zabili po ustju reke Neve.

Za ceno nezaslišanih žrtev in silnih naporov je bila trdnjava nazadnje vendar dograjena in vse od tedaj je vsakogar prevzel nekak strah že, če je slišal le ime tega mesta. Petrograjske podzemne ječe so postale mučilnice in pozorišča največjih grozot, kar jih pomeni zgodovina. Celo sam sin carja Petra Velikega je umrl v teh kazematah po groznih mukah.

Car si je izbral novo ustanovljeno mesto za svojo prestolnico ter je preselil l. 1771. svoj dvor iz Moskve v Petrograd, v to »rusko okno, odprto proti Evropi, kakor so kmalu začeli Petrograd imenovati.

Mesto se je naglo razvijalo in večalo. Leta 1750. je imelo 50.000 prebivalcev, leta 1885. pa že 761.000. V času prejšnje svetovne vojne je štel Petrograd že 2,4 milijona ljudi.

V prvih letih sovjetskega režima je pre-

rili pri zmedeni bliskavici bakelj, vmes pa radostni kriki in smrtno vekanje ter zamolklo bitje plati zvonov za vzbuno. Razkropljeni lovci so se le še posamič borili zoper rastočo premoč, vedno bolj se je zgoščeval vrvež okrog grofa, kazalo je že, da mu ni več rešitve, ko se je krvavi klobčič z vzkliki: tam je, tam! na mah zopet razmotal in je vse drvelo proti drugemu krilu grada.

Grof je za hip ostal popolnoma osamljen, nato se pa globoko zasopel obrnil in strme zagledal plapolanje starega prapora Dürandovih raz balkona. Valoval je mirno sredi divje noči, naenkrat je pa veter, kakor da se poigrava, zavil zastavo nazaj — takrat je grof z grozo za njo zazrl samega sebe, docela ogrnjeneza z lastnim belim jahalnim plaščem, okrog čela in obraza mu je frfolela lastna perjanica. Vsi pogledi in cavi so merili na tiho postavo, a grofu so se ježili lasje, kajti pogledi strašanskega dvojičnika so bile sredi te toče krogel neprestano vanj uprte. Zda je premaknilo zastavo, videti je bilo, kakor da mu hoče dati znak in mu vedno določeneje in nujneje pomiguje, naj pride gor k njemu.

Nekoliko časa je drevenel, — nato pa, od groze preveč razdražen, pozabi na vse drugo in si dela pot skozi druhal, ki ga ne spozna in ki se besno zaganja proti glavnim vratom, on sam pa hiti proti pošastnemu grajskemu krilu. Tajen mostovič, le malokateremu znan, vodi ob strani hitreje do balkona, — tja plane, že se bučno zapirajo vrata za njim, ob stebru tava samotno skozi

bivalstvo padlo na komaj 722.000 duš, danes pa šteje bivša carska prestolnica zaradi velikega industrijskega razvoja že nad tri milijone prebivalcev. Z vojaško posadko vred je trenutno skoro 5 milijonov ljudi v Petrogradu obkoljenih; v železnem obroču, v katerem se nahajajo, je njih usoda zapečatena: izbiro imajo med predajo ali uničenjem.

Anglija naj se žrtvuje sama

Londonški list »Daily Sketch« je pisal pred kratkim, da morajo Američani opustiti misel, da bi bila zmaga na njihovi strani brez krvavega deleža ameriških vojakov. Zda odgovarja list »Chicago Tribune« london-skemu časniku in pravi, da so angleški vo-jaki doslej prelivali zelo malo krvi. Dogodki v zadnjih dveh letih, da morajo ohraniti Američanom mirno kri in ne smejo verjeti angleškim klicem na pomoč. Ko je na zahodnem bojišču tekla reka krvi Francozov, Belgijcev in Nizozemcev, je angleška vojska zbežala čez Dünkirchen. Angleška vlada je vrgla v vojno Grčijo in Jugoslavijo, nato pa je Anglija obe državi prepustila svoji usodi. Ameriška kri torej ne bi tekla za obrambo Amerike, ampak za angleške posesti. Zato bo le malo Američanov nasledlo angleškim klicem na pomoč.

V istem smislu se izraža »Hrvatski narod« v članku pod naslovom »Usoda angleških zaveznikov«, v katerem pravi med drugim: Nekoliko dni po začetku vojne na vzhodu sta Anglija in Rusija postali zaveznici. Sedaj bi bilo leženo in naravno, ako bi Anglija pomagala svojemu zavezniku, ki je v smrtni nevarnosti. Namestu tega pa si v Londonu samo prizadevajo, ohraniti neokrnjen položaj svojega imperija. Anglija se malo ali skoro nič ne briga za svojega zaveznika, kakor je to pokazala že v raznih drugih primerih v pogledu svojih zaveznikov. Ako smatrajo v Londonu trenutek za primeren, prepuste brezobzirno zaveznike svoji usodi. Vendar je treba tudi pripoznati, da Anglija v resnici ni v takem položaju, da bi lahko pomagala Sovjetski zvezi v znatni meri, ker sama zelo nujno potrebuje pomoči.

Spremenjene določbe kazenskega zakonika

Nemška vlada je z novim zakonom spre-menila nekatere določbe kazenskega zakonika. Tako je uvedena smrtna kazen za nevarne zločince iz navade in za zločince proti pravstvenosti, če tako kazen zahteva varstvo ljudske skupnosti ali pa potreba po pravičnem povračilu.

Spremenjeni so tudi dosednji kazenski predpisi o umoru in uboju. To določilo ukazuje sodniku, da naj upošteva pri razločevanju obeh vrst zločinov tudi pobude in smotre storilca kakor tudi način izvedbe.

Nove določbe so tudi poostrele kazni za oderuhe. Vnaprej bo mogla doleteti oderuhe kazen ječe. Ravno tako je nova kazenska

določba proti zlorabi izkazalnih listin.

Končno prepoveduje zakon z grožnjo težje kazni vsako dejanje, ki bi moglo povzročiti požar v gozdovih, na pašnikih, poljih, kjer je shranjeno žito, seno in slama. Kazniv je tudi oni, ki odvrača goreče ali tleče predmete in povroči s tem nevarnost požara.

Tat krade tatu

Izdajalec de Gaulle razdaja oporišča
Kakor javljajo iz Chicaga je de Gaulle ponudil Beli hiši tri luke v francoski Afriki na ekvatorju kot oporišča. Na Angleškem je to poročilo učinkovalo kakor bomba. Kakor javlja New Yorški zastopnik agencije Stefani je Churchill svojemu plačancu de Gaulle napravil močne očitke, da za njegovim hrbtnom vrši pogajanja z Zedinjenimi državami.

Bo svetu

Zagreb. Gospodarski proračun mesta Zagreb za leto 1942 znaša okroglo 270 milijonov kun. V tem znesku je započenih tudi okroglo 40 milijonov kun za javna dela, med njimi predvsem za gradnjo moderne mestne hiše v sredini mesta.

Zagreb. Vodja države dr. Pavelić je izpremenil upravo hrvaškega gospodarskega ministrstva. Na mesto dosedanjega ministra Simića je stopil dr. Dragutin Toth, ki je doslej deloval v Požunu.

Angleški častnikar v ženski obleki. Pretekle dni so imeli pri madridski policiji veliko zabavo. Španskim detektivom se je namreč zdela sumljiva neka elegantna dama, ki je imela v protislovju z vitko in lepo postavjo prevelike noge. »Gospa« je bila oblečena zelo dragoceno ter je imela pod pazduho torbico iz krokodilovega usnja. Uradniki so legitimirali omenjeno damo, toda v istem hipu se je izkazalo, da so imeli pred seboj moža, ki je govoril z globokim basom slabo španščino. Na policijskem ravnateljstvu se je potem izkazalo, da je bila omenjena »dama« angleški častnikar Wrangel Craker, ki je prispel iz srednjega orien-ta v Španijo, da bi jo odkuril preko Lizbone v Anglijo. Španske oblasti so pridržale moža v ženski obleki in so našle pri preiskavi njegove prtljage zelo zanimive dokumente.

Židje so nepopoljšljivi komunisti. Policija v Buenos Airesu, glavnem mestu Argentine, je zasačila te dni v nekem privatnem stanovanju 48 komunistov, ki so v svojem skrivališču razpravljali o raznih stvareh. Preiskava je ugotovila, da so bili vsi aretirani komunisti židovskega pokolenja.

200.000 Kitajcev zapisano lakoti. Kobilice so napadle 30 kilometrov jugozapadno od Šanghaja velika področja ter so uničile pridelek riža na 50.000 kitajskih posestvih. Več kot 200.000 Kitajcev je zapisanih lakoti. Strokovnjaki so odšli v ozemlje, da bi ugotovili stanje uničenja.

Hauptschriftleiter: Dr. Otto Schedl.

veselja, je hotela poklekniiti, a je omahnila in se morala zadržati ob zidu. Šele sedaj je prestrašen zapazil, da je ranjena. Čisto iz sebe si je strgal ruto z vrata in v naglici poskušal z zastavo, srjacc in obleko ustaviti kri, ki je naenkrat navidejno iz več ran nevzdržno pritekala. V naraščajočem, neizrečenem smrtnem strahu je zrl krog in krog za pomoč, že so se bližali zmešani glasovi, ni razločil, ali od prijatelja ali sovražnika. Med tem je ona trudno naslonila glavo na njegove rame. »Tako lepo mi miglja pred očmi,« je rekla, »kakor takrat, ko si v globoki večerni zarji prihajal k meni; zdaj pa je vse, vse zopet dobro.«

V tem je nepričakovano zažvižgala krogla skozi okno. »To je bil Renald!« je zaklical grof in se prijel za prsi; čutil je, da je smrtno zadet. Gabriela se je naglo dvignila. »Kaj ti je?« je prestrašena vprašala. Toda grof, ne dajoč ji odgovora, je s silo popadel svoj meč. Sodrga se je bila tiho priplazila po hodniku, naenkrat je bil v dvorani obkoljen po oboroženih možeh. — »Lahko noč, moja ljuba žena!« je zaklical. In z zadnjimi, nadčloveškimi silami vihteč na levem laktu po zastavi pokrito deklico, si je krčil pot skozi roparje, ki ga niso poznali in so se osupli na obeh straneh pred razkačnim umikali. Tako se je skozi odprta vrata srečno prebll na plan, nihče se mu ni upal slediti na polje, kjer so med majavimi sen-cami dreves domnevali skrivno zasedo.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarski pregled

Ljudsko socialno zavarovanje v Südkärnten

Nagla in krepka pomoč za prebivalstvo

Od upravnega ravnatelja Antona Troppera

I.

Ko je po nalogu Führerja šef civilne uprave pričel svoje delovanje v zasedenih ozemljih Koroške in Kranjske, je poleg drugih neprilicnosti našel tudi socialno zavarovanje, ki je bilo vsled gmotnih in organizatoričnih težkoč tako rekoč na smrt bolano. Vrh tega pa v ozemljih, ki jih je prevzel v svojo upravo, razen malega števila finančno tudi šibkih bratovskih skladnic, sploh ni bilo samostojnih zavodov socialnega zavarovanja. Le v Krainburgu in Neumarktu sta postojali takozvani ekspozituri bivšega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, in v Stein je bila tik pred polomom Jugoslavije za silo urejena zunanja poslovalnica tega urada.

Vsem zunanjim poslovalnicam pa je od vsega začetka nedostajalo vstreznih pravic razpolaganja. Niti na področju bolniškega zavarovanja niso mogle ustanovljati ali izplačevati dajatev. Njihova izključna naloga je bila, da so sprejemale prijave, jih pošiljale naprej na centralo in da so izplačevale majhne prispevke k potovalnim stroškom zavarovancev, kadar so bili naročeni k zdravniku zaupniku ali kadar so se morali podati v bolnišnico. Vse druge službene posle so reševali v Ljubljani ali tudi v Zagrebu ali v Beogradu.

Razume se samo po sebi, da zavarovanci na tak način niso imeli nobenih koristi. Poleg urada je za privatne nameščence posloval še nek trgovski nameščenec kot zaupnik in kot spojno mesto za neko ljubljansko trgovsko in podporno bolniško blagajno; njegove pravice so bile seveda tudi zelo omejene.

Jasno je bilo torej, da se je moralo tukaj predvsem rešiti finančno in organizatorično vprašanje. To se je tudi zgodilo s prisilovčno temeljitostjo in čistostjo Nemcev, in sicer že v nenavadno kratkem času. Bilo je pač samo po sebi umljivo, da se brez denarnih sredstev in brez pripravnih organizatoričnih podlag ne da uspešno izvesti nobeno socialno zavarovanje.

V ospredju je pa bilo spoznanje, da se ne sme nobeno delo organizacije izvršiti samo zaradi lastne svrhe, ampak da mora biti le sredstvo, da se delavcu in njegovim svojcem kakor tudi onim, ki so vsled onemoglosti, nezgod ali starosti postali pomoči potrebni in njihovim rodbinam, in končno tudi njihovim zaostalim zagotovijo one dajatve, ki se jih more v kulturni drživa zahtevati. To se je tudi v resnici zgodilo.

Kmalu po polomu je poverjenik šefa civilne uprave za celokupno socialno zavarovanje

vanje z razmeroma majhnim številom strokovnjakov pričel z organizacijo in z gradbo socialnega zavarovanja. V Krainburgu je bila v službenem posljpu prejšnje ekspoziture ustanovljena centrala socialnega zavarovanja. Podružnice so bile ustanovljene v Abling, Neumarktl, Prävali, Radmannsdorf in Stein. Prejšnje osebe je bilo izšolano po novih predpisih in marsikateri doslej brezposelni nameščenec iz zasedenega ozemlja je našel delo in kruh pri socialni zavarovalni blagajni (Sozialversicherungskasse).

Kdor koli je tekom zadnjih šestih mesecev kadar koli imel opravka pri zgoraj imenovanih službenih mestih socialne zavarovalne blagajne in videl izredno močan promet s strankami, more in mora potrditi, da sta njih ustanovitev in njih obstoj nujna potreba za delovno ljudstvo. Vrh tega je vsled ukrepov šefa civilne uprave v teh pokrajinah brezposelnost skoroda izginila.

Naj navedemo samo en primer:

Med tem ko je bilo dne 1. aprila 1941. v zasedenem ozemlju zaposlenih in socialno zavarovanih samo še okrog 22.000 delavcev in nameščencev, je to število zaposlenih in zavarovanih oseb od letošnjega poletja naprej naraslo na okroglo 40.000. Kdo naj po tem odredi uspehe obnovitvenemu delu civilne uprave? In kakor je vključitev in oskrba vsakga posamičnega delavca in nameščencev samo ob sebi umljiva nujnost nacionalno socialistične socialne politike, tako pa tudi niso bili pozabljeni veterani dela, rentniki, njihovi svojci in zaostali, ravno tako ne zoper nezgode zavarovane osebe, njih vdove in sirote.

V enem sledečih člankov se bomo pečali s posameznimi ukrepi, ki tudi zanimajo delavce in namaščence in bomo takrat prikazali, kako pomembne so ugodnosti in izboljšanja nemškega socialnega zavarovanja napram bivšemu jugoslovanskemu.

Za danes naj se omejimo na ugotovitev, da sta organizacija in uprava socialnega zavarovanja v Südkärnten ostali ljudska ustanova, ker omogočata vsakomur, da pri navedenih službenih mestih socialnega zavarovanja osebno in neposredno iznese odnosno uveljavi svoje želje in prošnje. Ze dolgo znana je povrh tudi še činjenica, da se pa tudi uresničijo opravičene zahteve zavarovancev. Mogočni, izšolani, po večini nemškega in slovenskega jezika večji štab sotrudnikov, ki so mu tudi krajevne razmere znane, opravlja z verno odgovorno, pa tudi lepo nalogo, da posreduje in pomaga v socialnih panogah domačega delavstva.

Na Romunskem bodo sadili več krompirja

Med tem ko je bila letos v Nemčiji ena petina orne površine zasajena s krompirjem, je v Romuniji dotična površina znašala le 120.000 hektarjev ali eno sedemdesetinko razpoložljive orne zemlje. Tudi donosi na hektar zaostajajo na Romunskem za nemškimi, ker tam niso zadostno in primerno upoštevali pomena krompirjevih nasadov. Kot prvi ukrep velikopoteznega sajenja krompirja bodo sedaj iz Nemčije uvozili 56 vagonov primerne sadnega blaga in razdelili med one pokrajine, ki so posebno pripravne za nasade krompirja.

Povečevanje proizvodnje premoga na Hrvaškem

Zagreb, 31. oktobra. Sedanja letna proizvodnja premoga na Hrvaškem znaša po u. adnih poročilih 60.000 ton, rjavega premoga 1,5 milij. ton in lignita nekako 700 tisoč ton. Hrvaška vlada namerava izdatno povečanje te proizvodnje. Posebno pri rjavem premogu se naj doseže mnogoternik proizvodnje. Za gradnjo premogovnikov potrebni znatni kapital bo dala hrvaška vlada na razpolago, ravno tako finančna sredstva za izgradnjo železniške mreže, ki je potrebna za nadaljnje izkoriščanje najdišč premoga. V Bosni in Hercegovini se nahaja enajst obsežnih premogovnih jam; od teh pa nekatera ne razpolagajo z železniško zvezo. Druga premogovna okoliša, kakor pri Tuzli in Brčki, pa imajo na razpolago samo ozko-

tirne železnice. Donos teh okrožij se lahko podvoji, ako se tiri železnic spravijo na normalno širino. Premogovno polje okrog Livna sploh nima nobene železniške zveze, dasiravno ima ta premogovnik največji pomen zlasti za preskrbo jadranske plovbe s premogom. Hrvaška vlada ima v načrtu tudi gradnjo odnosno dodelavo v poštev prihajajočih železniških prog.

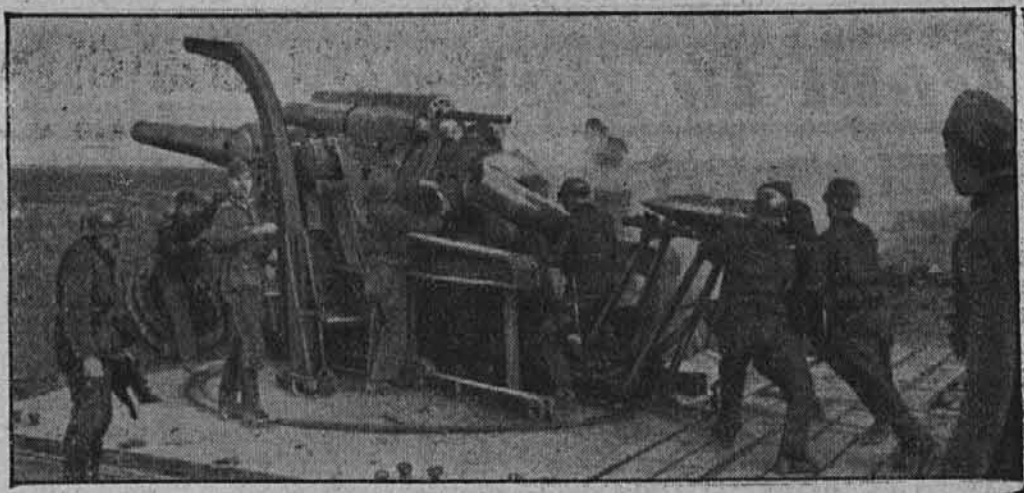
Nov premogovnik na Hrvaškem

Iz Zagreba poročajo, da so v bližini vasi Madjari pri Petrinji ugotovili večje količine lignita. Pod vodstvom rudarskega nadzorstva ministrstva za šume in rudnike so navrtali že nekaj rogov in pridobili lignit. Nahajališča tega premoga se razprostirajo na površini 460.000 km². Strokovnjaki so mišljenja, da se tukaj lahko pridobi okrog 700.000 ton lignita in še več. Kalorij ima ta lignit med 1920 do 3558.

Male gospodarske novice

20 milijonov kg turškega tobaka za Nemčijo. Turčija je Nemčiji, kakor poročajo iz ondotnega pristojnega mesta, prodala 20 milijonov kg tobaka.

50.000 norveških srebrnih lisic za Nemčijo. Iz dosedanjih izjav predsednika norveške zveze za gojitev krznenih živali izhaja, da bo Nemčija v tem letu dobila 50.000 krzen srebrnih lisic za ceno 185 kron za komad. S tem prevzame Nemčija okroglo 40 odstotkov toletne norveške proizvodnje srebrnih lisic, ki je znašala okroglo 125.000 komadov.

Streli na Leningrad

Mrzlično delajo topničarji med trajnim ognjem iz težkih topov. Vsak gib je že tisočkrat izvežban, vsak prijem velja.

(PK. Aufnahme: Kriegsbericht Ebert, Atl., Zander Multiplex-K.)

Reichsminister Dr. Goebbels je 15 let Gauleiter državnega glavnega mesta

Minister med govorom, ki ga je nedavno imel v športni palači.

(PK. Aufnahme: Kriegsbericht Kisselbach, HH. Zander Multiplex-K.)

Groß Ciano pri Führerju

V svojem glavnem stanu je Führer sprejel grofa Ciana k razgovoru, ki se je vršil v duhu tradicionalnega prijateljstva in že preizkušenega soborstva med obema narodoma. — (Presse-Hoffmann, Zander Multiplex-K.)

Tako je Budjoni naganjal svoje kozake v nemški ogenj

Pri brezuspešnem poskusu izpada vzhodno od Kieva obkoljenih Budjenijevih armad, so bili kozaki določeni v to, da dirjaje podro nemške črte. To sliko so poslali po radiu iz Moskve v Ameriko kot propagando za sovjete. Med tem so pa vsa poročila laži in domišljije ovržena po trdih dejstvih. (Presse-Hoffman, Zander Multiplex-K.)

Po osvojitvi Orela

Ta cestni vlak so boševiki zažgali pred svojim umikom.

(PK. Aufnahme: Kriegsbericht Mayer, Atl., Zander Multiplex-K.)

Dom in polje

Misli k letošnjemu krmljenju svinj

Spričo posebnih letošnjih prilik glede krme za živino, se sedaj marsikdo sprašuje, ali bi sploh vodil svinjo k merjascu ali naj bi jo pital.

Seveda je tu mnogo lažje svetovati, ko praktično nasvete izvajati, ker so pač dane prilike v vsakem gospodarstvu druge.

Predvsem bi morali mogoče letos gledati, da bi pri krmljenju svinj čim več krompirja nadomestili s peso (kolikor te preostaja od krmljenja krav!), s korenjem in bučami, da bi mesto žitnega zdroba in otrobov pokladali tudi suho, fino zrezano deteljo, katero smo po možnosti kosili pred cvetenjem ali sempir (seneni drob) ter bi kot dodatek k temeljni krmi (pesa, krompir) uporabili čim več posnetega mleka, pinjenca in sirotke. Uvažujemo, da je za gotove primere sempir ali suha, fino zrezana mlada detelja (predvsem listi) celo redilnejša ko zrnje, da vsebuje navedena deteljica več beljakovin in rudninskih snovi, da vsebuje 1 kg sempirja ali mlade, zrezane suhe detelje ravno toliko redilne vrednosti ko 1 kg pšeničnih otrobi.

Brejim svinjam v prvih 3 mesecih večinoma, zadostuje temeljna krma (pesa, buče ali krompir) s sempirjem ali suho deteljno rezanico. Sploh je pa za breje in doječe svinje pesa boljša ko krompir. — Mladim, še rastočim ali od začetnega gnezda preveč izdelanim svinjam, bi dodali še 1/2 do 3/4 kg kake zdrobove mešanice (ječmen, oves) ali mesto te posnetega mleka. Le-to damo vedno kot svež, hladen napoj posebej, ne v mešanici z drugo z drugo krmo.

Kake 3 tedne pred oprasenjem je pa vse-kakor povečati še dodatek zdrobove mešanice za kak kilogram. Tudi krmljenje doječih svinj bi se brez izdatnejših količin teh krmil dalo komaj urediti. Vsekakor bi za silo šlo tam, kjer je na razpolago v primerni količini: pesa, krompir, fina suha detelja ali lucerna, posneto mleko in pinjenec ter še kak drobec zrnja ali otrobi. Toda o tem drugič več!

Za pitanje pa priporočam naš uradni list državnega prehranjevalnega stanu »Wochenblatt der Landesbauernschaft Südmärk« v eni zadnjih števil na glavo in dan živali: krompir in pesa do nasičenja, 3/4 kg žitnega zdroba (otrobi, krmska moka) in 3 litre posnetega mleka ali mesto tega 200 gr ribje moke (75 gr ribje moke lahko nadomesti 1 liter mleka!).

Krompir bi v tretjini ali polovici količine nadomestili s peso. Dočim bi dali krompir vedno parjen ali kuhan, bi dali peso, korenje ali buče vedno le surove in čim finejše zrezane. Zaradi boljše prebave in boljšega izkoriščanja bi dali vso krmo le gosto kot žgance, živalim potrebno tekočino pa bi dali piti kot čisto vodo.

Povedal sem že enkrat nekje, da se je dalo pri svinji doseči dnevno zvišanje teže za 1 kg samo z naslednjo krmo: krompir do nasičenja, 1/2 kg sempirja (suhe deteljice) in 3 litre posnetega mleka.

Zanimiv in poučen je tudi naslednji primer in poskus pitanja, katerega navaža naš odličen strokovni list »Der Pionier« izpod peresa prof. dr. H. Büngerja:

Poskus oz. primer	Dnevno použila svinja krme				Dnevno zvišanje cže pri svinji kg	Na kg zvišanja teže	
	krompirja kg	zdroba kg	ribje moke kg	posnetega mleka litrov		Uporaba skupne redilne snovi kg	Stroški krme RM
1a) z zdrobom	8'6	0'7	—	4	0'678	3'73	0'75
1b) brez zdroba	8'5	—	—	4	0'339	3'82	0'72
2a) z zdrobom (starejša svinja)	8'8	0'5	90	2	0'739	3'05	0'71
2b) brez zdroba (mlajša svinja)	4'8	—	160	2'5	0'667	2'79	0'66

Pimera 1b) in 2b) torej tudi jasno dokazuje, da je mogoče uspešno in gospodarsko donosno pitati ne da bi dodali kaj žitnega zdroba ali otrobov. V primeru 1b) je bil uspeh dosežen samo s krompirjem in posnetim mlekom in se ni dodalo niti ribje

moke. Kakor vendar že poudarjeno, bomo morali z ozirom na sedanje prilike po možnosti do polovice krompirja nadomestiti s surovo peso, korenjem in bučami.

Fr. Wernig

Priprave za bodoče obdelovanje spomladi

Komaj je letina spravljena, mora kmet že zopet misliti na to, da vstvari podlage za bodočo letino. Tako mora že zdaj navoziti hlevski gnoj na njive, na katerih v prihodnjem letu nasadijo presnine: krompir, klajna in sladkorna pesa in koruza). Za srednje gnojenje z hlevskim gnojem je treba 20 do 30 vozov gnoja za 1 hektar. Ker se mora v vsakem obratu priložno ena tretjina obstoječe orne površine vsako leto gnojiti z hlevskim gnojem, se more iz tega razvideti, kakšne količine gnoja se morajo iz gospodarskega dvorišča izvoziti na polje.

Potrebno je, da se vsa polja, ki se naj spomladi obdelajo, že pred nastopom mraza v jeseni preorjejo, in sicer čim najbolj globoko, da lahko seže učinek mraza čim najbolj globoko v zemljo; kajti mraz pomaga kmetu razdrobiti v zemlji nahajajoče se najmanjša dele kamenčkov in jih pretvori v hranilne snovi za rastline. Toda niso samo poljska dela priprave za bodočo spomladansko obdelavo. Že v jeseni in med zimo se mora ustvariti tudi pregled o potrebnem semenu. Ako semnja nimamo v lastnem obratu, ga moramo pravočasno dokupiti.

Priprava semenja iz lastnega gospodarstva zahteva tudi največje pazljivosti, ker se morajo s skrbnim čiščenjem odstraniti iz semenja vse tuje primesi. Poleg hlevskega gnoja je nadalje voditi računa o nabavi umetnih gnojil, ki se morajo večinoma že po zimi spraviti na polja. S temi deli je naše kmetijstvo poleg drugih jesenskih del docela zaposleno. Ako se pomisli, da tudi gonilne snovi niso več v običajni meri na razpolago, da pa morajo biti dela vseeno pravočasno opravljena, se spozna v tem žilavo voljo naših kmetov, ki od zemlje pridobijo potrebni kruh in nam v trdem vojnem času zasigurajo našo prehrano. Vsi

narodni drugovi so torej dolžni, da kmetu kolikor le mogoče pomagajo; kajti dela, ki jih je naš kmet opravljal že v mirni dobi, so se iz nam vsem znanih vzrokov ravno v vojni še bistveno povečala. Častna dolžnost vseh rojakov mora biti, da ne samo priznavajo dajatve naših kmetov, ampak da jih tudi pri vsaki priliki dejanski podpirajo. Tako bo tudi tretja bitka proizvodnje v vojni ugodno iztekla kakor obe predidoci. Predpogoje za to ustvarjajo kmetje.

Uporaba tomaževe žindre

Vsako leto vzamemo zemlji s pridelki najraznovrstnejših sadežev večje množine redilnih snovi. Dovajanje, oziroma nadomeščanje teh snovi se vrši vendar zelo različno; posebno dovajanje fosforne kisline z navadnim gnojenjem z hlevskim gnojem, gnojnic in kompostom je prav malenkostno, ako vpoštevmo važnost te snovi. Fosforna kislina šele primerno okrepi in pripravi ozimino za zadovoljivo prezimljenje, je pa ona tudi temeljne važnosti za razvoj zrnja. Na travnikih in deteljščih se bodo dobre trave in detelje bohotno razvile le, če bo v zemlji zadosti fosforne kisline. Tudi hranilna vrednost rastlin je močno odvisna od te redilne snovi.

Praktično stoji danes kmetom in kmetovalcem kot umetno gnojilo za preskrbo z fosforno kislino na razpolago le tomaževa žindra. Uporabiti jo je zaradi tega pravilno. Načelno je tomaževa žindra 14 dni pred setvijo trositi in zabraniti. To se izvrši lahko tudi spomladi in mišljenje, da žindra prepočasno deluje, ni vedno pravilno. Del tomaževe žindre učinkuje tudi hitro in je to naglo učinkovanje odvisno večinoma od zemlje. V praksi se dandanes tomaževa žindra tudi spomladi pri jarih žitih in sadežih z uspehom uporablja.

Kmetovalci, dajte tomaževa žindra v

prvi vrsti žitom, deteljščem in travnikom! Ne dajte manj kot 200 kg na 1 ha, ker manjše količine pokazujejo komaj zaznaven učinek in pomenjajo le te drobljenje in krnjenje uporabe umetnih gnojil. F. W.

Pripravimo zemljo za buče

Ker pridelujemo buče navadno med koruso in med krompirjem, obdelujemo in gnojimo zemljo tako, kakor zahteva glavni sadež. Že v jeseni jo globoko preorjemo, spomladi pa plitvo ali pa jo samo zrahljamo (pobranamo). S hlevskim gnojem gnojimo tudi že v jeseni. Če damo gnojnico, jo razvozimo pozimi ali potem, ko je zemlja že pripravljena za setev, toda vsaj 14 dni pred setvijo. Vendar dušika nikoli ne dajajmo preveč, ker se sicer bujno razvijajo samo

bučni listi in stebila na škodo plodov, katerih meso postane krhko in se zato hitreje kvari. Buče potrebujejo veliko hranilnih snovi v zemlji, zato ne pozabimo na umetna gnojila. Buče uspevajo najbolje po zelju, krompirju in stročnicah; sicer pa je predsež postranskega pomena, važno je le, da ni za njim njiva preveč zaplevljena. Posevki za bučami uspevajo navadno izvrstno, ker bučam močno gnojimo ter zemljo dobro obdelamo in ker bučno listje zasenčuje tla in ohranja v zemlji vlago, obenem pa pozneje tudi odmrli ostanki bučnih rastlin bogatijo prhlico s humusom. Dokazano je, da veliko pripomore do večjega pridelka tudi osipanje rastlin. Vse kaže, da bodo bučno seme kot surovino za jedilno olje še prav iskali in cenili.

Zadostna preskrba s krmo

Najvažnejša naloga alpskega kmetijstva

Zivinoreja in odreja živine za plemo sta podlagi alpskih kmetij; velika višinska lega močne padavine v vsem letu in dolge zime so na drugi strani naravne prilike, s katerimi mora računati kmet v hribih. Spričo takih okoliščin pa se zadostna preskrba s krmo samo iz lastnega obrata ne da vedno zlahka zagotoviti; kmetu-gorjancu uspe to le, ako čim najbolj izkoristi vse dane mu možnosti!

Ker je izboljšanje zimskega krmljenja eden glavnih kmečkih problemov, je treba pred vsem posebne prizadevnosti glede domačih travnikov in pašnikov. Izkazalo se je, da je boljše preskrba s hranilnimi snovmi eno najvažnejših sredstev, da se poveča donos travnikov in pašnikov. Na žalost pa kmetje često gnojijo samo površino, ki so kmetiji najbližje in še te pogosto le enostranski. Tukaj je temeljito izboljšanje prilik gnojenja in rodovitnosti mogoče pri vkoriščanju gnojnice (Güllewirtschaft), ki se v zadnjih letih posebno v okoliških kmetov gorjancev vedno bolj uvaja. Vrhu tega je pa treba v bodoče še bolj v ozir jemati načelo polnega gnojenja s tem, da se v večji meri opravi gnojenje s kalijfosfatom in apnom.

V pokrajinah, kjer se zemljišča nekaj let obdelujejo, potem pa leže zopet neobdelana. (Egartwirtschaft) spada med najnujnejše naloge prehod k sejnanju umetne krme. Kjer je na travnikih slab donos naravne trave, je treba vsejati priprave semenske mešanice. Po več sto vzglednih nasetev je bilo planinskim kmetom predloženo, da spoznajo, koliko več krme donajajo pravilno napravljeni umetni travniki.

Seveda zgolj z nabavo semen samih, še ni nič pomagano. Za uspešno pridelavo umetne krme je treba globokega obdelovanja zemlje, primernega krovnega (prvega) ploda, ki se ga mora požeti zelenega, in zadostnega gnojenja. Polje, ki je tri- do štirikrat zaporedoma donajalo žito ter je vsled tega polno plevela in postalo trdo, pač ni pripravno za sprejem in razvoj finih travniških semen! V pokrajinah z enostran-

skim sejanjem žita naj se — tudi iz razloga lastne preskrbe s krmo — ustvarijo ugodnejši predpogoji za naslednje plodove s tem, da se v večji meri sadijo presnine, zlasti krompir. Močnejša uvrstitev nasadov krompirja, ki imajo tudi v znatnih višinah še dobre donose, ne izčrpa zemlje preveč glede hranilnih snovi in predvsem je za takim nasadom zemlja sprsteninasta in brez plevela.

Prav posebnega pomena za izboljšanje pridelovanja lastne krme je pa novodobno spravljjanje sena. V delih alpskih dežel se že dolgo na vzoren način pokošeno seno suši na drogih, bodisi posameznih (Hiefler) ali v piramidah postavljenih (Heinze). So pa tukaj še tudi kraji, kjer se vzlic izdatnim padavinam seno še vedno suši na tleh. Kaj koristi potem boljše gnojenje, setev umetne krme in sl., ako se sicer donosi pomnožijo, a se s krčevitim pridržanjem sušenja na tleh letina sama pokvari ali vsaj izdatno poslabša glede redilnosti. Načrtna uvedba spravljjanja sena na ogredja je torej ena najvažnejših točk programa za pospešitev kmetijstva na planinah.

V krajih z močnimi padavinami zasigura letino krme tudi kašča za zeleno krmo. V alpskih deželah, kjer je veliko dežja in kjer je le kratkotrajno poletje, se tretja in četrta; odnosno v višjih legah druga, košnja travnikov tudi na najboljših ogredjih z gotovostjo ne more posušiti. Tukaj odpravi kašča za zeleno krmo vrzel, kar se ne da zadosti visoko ceniti tako glede popolnega vkoriščanja jesenske krme kakor glede pomnožitve pridelkov na kmečki krmi sploh. Ni sicer lahko, zlasti ne pri kmetijah na planinah, vedno vsako leto zanesljivo pripraviti za tako kaščo potrebno količino krme. Z gotovostjo se to doseže le takrat, ako se na več travnikih, kakor doslej, doseže druga in tretja košnja, ako se uvede sejnanje umetne krme in postane v krajih z močnejšim poljedelstvom saditev silo-koruze in strniščne krme redni način obdelave.

Iz področja gospodinje

Pazite, kadar uporabljate nova sredstva za vkuhanje

Zaloge zelenjavi in sadja so gotovo zelo zaželeni in pozimi gospodinji zelo olajšajo sestavljanje jedilnega lista. Toda zelenje in sadje naj vkuhanje le ona gospodinja, ki razpolaga s potrebno posodo in hrambo. Boljše je, da se vkuhanje popolnoma popolnoma opusti, kakor da se vkuhanje blago stavi v nevarnost, da se pokvari; kajti ne da se opravičiti, ako se po neprevdarnosti gospodinje pokvari in s tem prehrani odtegnejo tako važna živila, kakor sta zelenjava in sadje. Preudarek in previdnost sta tem bolj na mestu, ko dandanes niso vedno na razpolago potrebna posoda in zapeljati, da se odreče nekaterim načinom opreznosti z razgrevanjem in zapiranjem, ki so prej veljali za neizogibno potrebne, ali da izbere nadomestne aparate in metode konzerviranja, v katerih se ne ve, ali so se obnesli ali ne. Res je sicer, da imamo celo vrsto načinov vkuhanja, ki smo jih pred desetimi ali dvajsetimi leti komaj poznali in ki jih lahko brez pomisleka uporabljamo na pr. uporabljamo steklenice za vkuhanje sadja, konzerviranje sadov z visoko kislinsko vsebino brez sladkorja, ukisanje zelenjavi in sušenje sadja ter zelenjadi.

Toda mnogo je aparatov in metod konzerviranja, ki jih ne moremo priporočati, kakor je to ugotovilo izkuševališče za gospodinjstvo »Nemškega ženskega dela« v

Leipzigu. Sem spadajo aparati z zračno sesalko, aparati za uvažanje pare in metoda varjenja, ki naj bi nadomeščala predpisno steriliziranje v steklenicah spravljene blaga v loncih za vkuhanje. Po takih aparatih in metodah ni zajamčena odstranitev klic, ki je predpogoj za trpežnost vkuhanega blaga. Poskuševališče odklanja na podlagi izvršenih poskusov tudi umetna sredstva konzerviranja, kojih dodatek bi imel za posledico, da se bo vkuhana tvarina za gotovo držala. Poskusi so pokazali, da trpežnost nikakor ni zajamčena in da trajno uživanje tudi manjših količin sredstev za konzerviranje pri občutljivih otrocih lahko kvari zdravje.

Važno poglavje pri vkuhanju so še vedno štednja s sladkorjem in sredstva za žolico pri marmelah. Poskuševalnica priporoča, naj se uporablja za konzerviranje zgolj sladkor. Sladina pač v pijači ali v jedeh lahko nadomestila sladkost sladkorja, ne pa njega sterilizirajočo moč pri konzerviranju. Kot sredstva, da se napravi žolico so priporočena po možnosti naravna, torej primešanje nekaj ribizljevega soka ali jabolk. Poleg tega se je treba, ako naj bo zajamčena trpežnost, brezpogojno držati splošnih pravil za vkuhanje na pr., da se uporabi le sveže sadje in zelenje, brez pri-korna posoda in orodje za vkuhanje, nadalje največja snaga, suha, zračna, hladna hramba zalog in redno pregledovanje. Razna, po »Nemškem ženskem delu« in po državnem prehranjevalnem uradu izdana navodila za vkuhanje so vsaki gospodinjki dragocen pripomoček.

Tako se pomaga kmetom v hribi

Pregled o delovanju nemške uprave
v dolini Mötnig za prvo polletje

Mötnig, 31. oktobra. Odkar so koncem aprila 1941 zasedena ozemlja prešla v upravo nemške države, je organizacija Todt razširila in izdatno izboljšala slabe ceste od Stein do Cilli. Nadalje je šef civilne uprave v Veldes mogel pripraviti denarna sredstva, ki so omogočila, da so se spravile v boljše stanje žalostne tovarne ceste k najbolj oddaljenim kmetom-gorjancem. Tam, kjer so prej vodili poti za dvokolnice v širini komaj 1½ metra preko hudournikov v najrazličnejše smeri, so danes nastale že ceste v skupni dolžini 30 do 40 km in v širini 3 metrov kakor tudi lepi mostovi. Že zdaj pomenjajo te gorske in tovarne ceste veliko razbremenitev za oddaljene kmete v hribi. Zaradi teh regulacij jim je zdaj mogoče, da lahko brez napora spravijo v dolino gozdne in kmetijske pridelke, ki so jih s trdim delom priborili v gorskem svetu in na gorski zemlji, in da nazajgrede lahko dovažajo snov ali kakšni gradbeni material za njihove kmetije.

Z energičnimi ukrepi nemških upravnih oblasti so bila v pičlih mesecih storjena dela, ki so bila izostala v 23 letih srbskega gospostva, dasiravno bi bila že zdavno potrebna, da se odstranijo nevzdržne razmere.

A. L.

Okroglo 20.000 RM za prebivalstvo

Iz delovanja NSV

Miess, 31. oktobra. Od aprila do konca oktobra je bilo od NSV med potrebne rojake občine Miess razdeljenih živil v vrednosti RM 6198,90, oblek v vrednosti RM 9908,80 in WHW vrednostnih listov v znesku RM 3465. — To je skupaj RM 19.572,70. Prebivalstvo je za to veliko dobroto tem bolj hvaležno, ko v preteklih 22 letih za take svrhe ni bil porabljen niti en odlomek te svote.

3x domovine

Landskron. (90 mladeničev iz Südkärnten v izobraževalnem tečaju.) V državni športni šoli 5 Hitlerjeve mladine v Landskron pri Villach se pod vodstvom Bahnführerja, Pg. Hermann Ebnert, iz Stein, vrši 14-dnevni izobraževalni tečaj. Mladeniči dobijo tukaj izobrazbo, ki jim bo po povratku v domovino potrebna pri vzgoji mladine v KVB.

Glogowitz. (Ugriz psa.) Te dni je poljedelca Martina Paulitsch, ko je poskušal razgnati dva psa, ki sta se tepla, en pes tako močno ugriznil, da mu bila takoj potrebna zdravniška pomoč in da bo še nekaj časa moral ostati v postelji. Popadljivega psa so pokončali.

Schwarzenbach. (Apel v obratih Bleiberga.) Pred kratkim se je v delavski hiši bleiberskih rudniških obratov v Scheriau vršil apel za delavstvo, ki se ga je udeležilo okroglo 100 članov. Kreisobmann Kuss iz Klagenfurta je govoril o pravem socializmu in o bistvu obratne skupnosti. Dodatno je govoril tudi rudniški ravnatelj Tschernitz.

Miess. (Izdatna podpora za uboge.) Delovna skupnost srednje evropske rudniške delniške družbe v Miess in obrtniki so so spomnili tudi revnih. Povodom zadnje zbirke na cesti, je bila po zbirki v obratu, ki jo je vodil Betriebsobmann Pg.

Zvezna šola KVB v Wald

Ortsgruppenführerji v Südkärnten so dobili članske izkaznice

Wald pri Kronau, 31. oktobra. Koncem preteklega tedna so bili drugi v vpoklicani Ortsgruppenführerji iz Südkärnten k poučnemu tečaju na zvezno šolo v Wald pri Kronau. Kljub velikemu jesenskem delu so bili prišli skoraj vsi Ortsgruppenführerji iz Südkärnten in iz doline Mießtal, da si tukaj pridobijo zopet enotne smernice in praktična navodila za njihovo delo.

V petek popoldne so bili udeleženci dopeli v Wald. Po razvitju zastave in po otvoritvi po Bundesschulungsleiterju, Pg. Fritz Dimnig, je govoril Pg. Dr. Koschier o zgodovini Südkärnten. Izhajajoč od osvojitve dežele po Gotih in Langobardih je razvil sliko o ustanovitvi kranjske pokrajine kot branika države in o velikem nemškem naseljeniškem in kolonizacijskem delu srednjega veka ter o stalnem nemškem vplivu in vsled tega nemški zgodovini dežele. Bivša Jugoslavija je o vseh teh zgodovinskih dejstvih molčala ali jih zavijala. V dodatku je govoril Pg. Koschier o domoznanstvu tega ozemlja. Obrazložil je, da so domovi in njih oprema, šega, navade in noše ter celo ljudje onstran Karavank enaki onim v Südkärnten. Predavanje s slikami, ki ga je imel Pg. Dimnig, je to skupnost in enakost še posebno prikazovalo in je tvorilo zaključek prvega dne.

Predavanja drugega dne, ki ga je imel Pg. Dimnig, so bila v priznavanju Führerja in njegovega boja za svoboditev nemškega naroda od okov sramotne pogodbe iz Versailles za dosego narodne skupnosti in vzpostavitve nemške moči in veličine. Ta čas je Südkärnten kot sestavni del zmagujoče države bil ob strani, to je bila edina prekinitev nemškega vpliva v več kakor 1000-letni dobi razvoja. Nadalje je govoril Bundesgeschäftsführer Pg. H. Ruschnig o vršanjih praktičnega dela in Pg. Franz Kenda o plemenih, dedičnosti in naseljenih politiki.

Višek drugega dne je pa tvorila zvečer slovesna ura, ko so bile izdane prve članske izkaznice Ortsgruppenführerjem KVB. Prišel je Bundesführer KVB z Bezirksführerji, da je izkaze svojim Ortsgruppenführerjem osebno izročil. Po javljenju vodje tečaja napram Bundesführerju je godba prapora Villach HJ zaigrala in pesmi ter govori so bili svečan okvir za govor Bundesführerja.

Vierhauser, dosežena znatna vsota, ki je bila odvedena v Völkermarktu pri koncertu SA.

Gutenstein. (Aretacija tatov koles.) Žandarmerijski stanici Gutenstein je po daljših poizvedbah uspelo, da je dva mladoletnika dognala kot tatova koles. Da se jim tatvine ne bi moglo dokazati, sta bila izmenjavala sestavne dele ukradenih koles in podstavke nanovo preplekala.

Gutenstein. (Nezgode.) Pri neki nogometni igri je Janez Steharnik tako nesrečno padel, da si je zlomil levo podleht. — V jeklarni Streiteben se je pri prevažanju prekučnil nek s tekočim jeklom napolnjen voziček in je vsebina zadela pomožnega delavca Riharda Tschas, vsled česar je dobil opekline na obeh nogah. — V jeklarni Streiteben zaposleni podobar Anton Tschapelnik je bil pri zlivanju oblik na desnem spodnjem bedru zadet od tekočega jekla in dobil opekline.

ki je govoril Ortsgruppenführerjem o dolžnosti in obveznosti ter po svečani zaobljubi k sodelovanju izrekel, da so sprejeti v Kärntner Volksbund. S tem je bila sprejeta v veliko skupnost cela vrsta sotrudnikov, ki so v pretečenih mesecih pod najtežjimi okolišninami opravljali svoje delo in se izkazali Godba in pesem »Ein junges Volk steht auf« so končali to dostojno svečanost, kateri je sledil še prijeten tovariški večer v

Nemške rojakin e kot učiteljice otroških vrtcev

Konec posebnega tečaja — Šef civilne uprave
na poslovnem večeru

Veldes, 31. oktobra. Od strani vodstva posebnega tečaja Veldes obmejnega seminarja NSV za učiteljice otroških vrtcev, ki je bil te dni zaključen, je bil v ponedeljek prirejen poslovnim večer, katerega so se udeležili šef civilne uprave nadom. Gauleiter Kutschera, Bereichsleiter dr. Pachneck, Bundesführer Schick in številni drugi predstavniki stranke in države, med njimi zlasti tudi učne moči posebnega tečaja.

V kratkih urah tovariške družabnosti so mlade učiteljice otroških vrtcev pokazale, koliko so se naučile v tečaju, ki je trajal štiri mesece. Improvizirane igre, narodni plesi in prednašane pesmi so pričale o tisti nadarjenosti za godbo in oblikoslovje, ki se je ravno v poklicu učiteljice otroških vrtcev ne da pogrešati; humoristični opis dnevnega dela v domu je vseboval obilico teoretične vede in praktičnega znanja, ki so si ga morale pridobiti v kratkem času; razstava ročnih in majhnih del, do katerih so imele gojenke posebno veselje, je kazala o posebni spretnosti učenek. Pri tej mali razstavi so posebno dopadale okusne in brezhibno izdelane otroške oblečke kakor tudi priproste, za otroško fantazijo pobudne igrice, ki so bile pripravljene pri delovnem opuku.

Celokupna ureditev prijetnega doma,

družbi z Bundesführerjem in Bezirksführerji.

Fanfare HJ so tretjega dne budile na delo. Po jutranji svečanosti je govoril Pg. Kenda in dal udeležencem tečaja pregled o nemški zgodovini s posebnim upoštevanjem zadnjih let, v katerih je bilo Südkärnten odtegnjeno nemškemu vplivu. Danes je Reich zmagovit na vseh frontah in ustanavlja nov red in ta živi red je zopet v nemško zgodovino potegnil ozemlje Südkärnten, ki je izjemši zadnjih 23 let vedno delilo usodo nemškega naroda. H koncu je govoril še vodja tečaja Pg. Dimnig.

veselo in neprisiljeno razpoloženje pri prireditvi, ljubezno gostoljubje proti gostom so pokazale, da so mlade gojenke tečaja dobile žensko splošno izobrazbo v najboljšem smislu besede in da so spretno tudi na gospodinjem polju. Saj je tudi to neobhodno potrebno, ker se morajo v poverjenih jim otroških vrtcih izkazati ne le na stvarnem, ampak tudi gospodinjem polju. Razveseljivo je zlasti tudi dejstvo, da so se tudi rojakinje, ki so obiskovale tečaj, v teh štirih mesecih brezhibno izsolale in da so vzlic začetnim težkočam mogle zadostiti zahtevam. Voditeljica obmejnega seminarja gđa. Bohrmann in voditeljica posebnega tečaja Veldes gđa. Kavalier ste lahko ponosni na njuno uspešno delo.

Že v nekaj dneh bodo učiteljice otroških vrtcev izvrševale praktično službo, deloma v obratovališčih starih pokrajin, večinoma pa v Südkärnten, kjer bodo v bližnjem času otvorjeni otroški vrtci zaporedoma drug za drugim. Tudi ta praktična služba gojenkam ni več tuja, saj so jo spoznavale v otroškem vrtcu Veldes in v zadnjem času tudi v Lees, kjer je bil pred nedavnim otvoren. V sedaj zapuščen dom tega posebnega tečaja se bodo tudi v kratkem vselili okrevanja potrebni otroci iz Südkärnten, da si po štiritredenskem zdravljenju pridobijo zdravje in moči.

—ey.

Najvišje cene za tuzemsko sadje in zelenjad

Z učinkom z dne 20. oktobra 1941 so bile ustanovljene sledeče

najvišje cene proizvodnje in najvišje
tržne cene

za tuzemsko sadje in zelenjad.

Te cene veljajo do prihodnje objave. Nedopustno je pribiti kakršne koli stroške. Za zelenjadne sorte, ki tukaj niso navedene, veljajo krajevne cene iz iste dobe pretečenega leta kot najvišje cene.

Za prodajo blaga iz dobavnega ozemlja krajevnih trgov neposredno na potrošnika veljajo ustanovljene najvišje tržne cene. V kolikor ni kaj drugega navedenega, veljajo vse cene za najboljšo blago v stanju, pripravljenem za trg. Ako je blago mokro in nesnaženo, se odbije od teže 20%.

Prodajalci morajo na vsakem blagu imeti cenik in navesti označbo sorte (kakovost A in B).

Za ustanovitev cen zelenjadi se tvorita dva okoliša cen. Okoliš cen I obsega področji političnih političnih komisarjev v Krainburgu in Steinu.

Okoliš cen II pa obsega področje političnega komisarja v Radmánsdorfu.

Cene za 1 kg v Rpf.

Najvišje cene proizvajalcev	Najvišje tržne cene		I	II	I	II
	I	II				
Karfijola A	48	52	60	64		
Karfijola B	40	42	52	66		
Rdeča pesa	8	9	11	12		
Vrtno korenje	10	11	13	14		
Vrtno korenje v zvitek						
(1 zvitek = 15 komadov)	8	9	10	11		
Spinača	24	26	31	34		
Koleraba nad 4 cm po kom.	5	6	7	8		
Glavnata solata	30	32	40	42		
Endivija A	20	22	26	28		
Endivija B	18	20	23	26		
Redkvica (mesečna) po zav. = 10 kom. odn.						
8 komadov velikih sort	5	6	7	8		
Ohrvot	10	11	14	15		
Belo zelje A	7	8	10	11		
Belo zelje B	6	7	8	9		
Redkev	11	12	15	16		
Peteršilj, 1 zvitek = 2 dkg			4	4		

(Nadaljevanje na 6. strani.)

Moderne Augengläser

Dipl.-Optiker C. Kronfuß

in optik

Bahnstrasse 15

Zahtevajte
žarnice
s to
kvalitetno znamko
na ovitku.

OSRAM-D

daje poceni svetlobo.

Dr. F. J. Lukas

Izrežite! Hranitel!

Nemščina metodično in praktično

Deutsch methodisch und praktisch

19. LEKCIJA

Lösung der Aufgabe

I. Blago za obleko so: Volna, bombaž, platno, svila, žamet. Ali mi morete napraviti v treh dneh obleko po meri? Da, lahko pa dobite tudi izgotovljeno obleko. Te rokavice so mi premajhne, potrebujem številko 7. Pomerite prosim te. Da, te se mi dobro prilegajo. Pokažite mi prosim vaše vzorce. Kdaj lahko pridem pomerit? Jutri od 15. ure dalje. Suknjič mi ne pristoja, preozek mi je. Prosim, zlikajte mi to obleko do jutri. Naš električni likalnik je pokvarjen. V tej kavarni ni niti stojala za dežnike, niti obešala za obleko, plašče, dežnike in palice se mora oddati v garderobi.

II. 1. Im Sommer. 2. Einen Schlafanzug (Pyjama) oder ein Nachthemd. 3. Wenn es regnet. 4. Der Schneider. 5. Die Schneiderin. 6. Herrenhüte. 7. Damenhüte. 8. Einen dunklen Stoff. 9. Sporthosen sind kurz. 11. Im Konfektionsgeschäft. 11. Im Winter. 12. Mit Nadel und Zwirn. 13. Mit dem Bügeleisen. 14. Ein Pelzmantel ist sehr warm.

III. 1. Deine neuen Sockenhälter. 2. Sein seidener Schlafanzug. 3. Ihr elegantes Kostüm. 4. Unesere seidenen Krawatten. 5. Eure lederen Schürzen. 6. Ihre kurzen Unterhosen.

IV. 1. Wir hängen den Hut an den Kleiderrechen. 2. Wir tauchen die Feder in die Tinte. 3. Wir geben den Schirm in den Schirmständer. 4. Wir lesen einen Artikel in der Zeitung. 5. Wir sehen Wolken am Himmel. 6. Wir schneiden das Fleisch mit dem Messer. 7. Die Fische schwimmen im Wasser. 8. Die Vögel fliegen in der Luft.

Stopnjevanje pridevnikov

Pravilo: Pridevnik se stopnjuje tako, da se normalni obliki pristavi -er ali -r. (Pri a, o in u nastopi večinoma preglas!) Primeri: reich — reicher, schön — schöner, groß — größer.

Pomni: Pri primerjavah pomeni »wie« enakost, »als« pa neenakost!

Übungssätze: Die Rose ist schöner als die Nelke. Karl arbeitet weniger als sein Bruder. Dieses Haus ist höher (hoch!) als jenes am Lande ist das Obst billiger als in der Stadt. Diese Kurve ist gefährlicher als jene. Um diese Zeit ist der Autobus überfüllter als nachmittag. Die Zimmer in diesem Hotel sind größer, eleganter aber auch teurer als die Zimmer in jenem Gasthaus. Dieser Tischwein ist billiger als der Flaschenwein. Mein Rindfleisch ist ebenso gut wie dein Bratei. Die Natur ist oft schöner als die Kunst. Anton ist um drei Jahre älter als Paul. Er denkt öfter an das Vergnügen, als an die Arbeit. Der Großglockner ist höher als der Triglav. Im Sommer sind die Tage länger als die Nächte. Berlin ist viel größer als Wien. Mein älterer Bruder ist beim Militär. Meine jüngere Schwester lernt in Klagenfurt in einer Kochschule kochen.

Pravilo: Superlativ pridevnika se tvori tako, da se priključi normalni obliki -st (-ste): reich(e), schönst(e), größt(e).

Übungssätze: Der Großglockner in Kärnten ist der höchste Berg Deutschlands. Durchgang strengstens verboten! Die Schriftleiter dieser Zeitung sind in der Stadt bestens bekannt. Karls liebster Freund ist ein Flieger. Kommen Sie, von hier aus ist der Ausblick am schönsten! Die größte und bevölkerste Stadt des Deutschen Reiches ist Berlin. Der deutsche Soldat ist der tapferste der Welt.

Nepravilno stopnjevanje

1. gut, besser, beste, (am besten) — dobro, bolje, najbolje
2. viel, mehr, am meisten — veliko, več, največ
3. viele, mehrere, die meisten — mnogo, več, največ
4. gern, lieber, am liebsten — rad, rajši, najrajši
5. bald, eher, am ehesten — kmalu, preje, najpreje

Pomni: Deklinacija stopnjevalnega pridevnika je ista kakor pri normalni obliki.

Übungssätze: Wir essen besser in diesem Gasthaus, als in jenen Hotel. Diese Straßen sind länger und schlechter als die anderen im Lande. Von diesen drei Musikern ist der in der Mitte unbedingt der Beste. Man klopft immer stärker an die Türe! Warum öffnen Sie nicht? Die geringste Verzögerung der Operation kann für den Kranken die schlimmsten Folgen haben. Bitte, wie komme ich schnellstens zum Bahnhof? Nehmen Sie die erste Straße rechts und gehen Sie dann immer geradeaus, in 10 Minuten sind Sie dort. Komisch, dieser Händler verlangt für die gleichen Äpfel weniger als die andere. Da stimmt etwas nicht! Kaufen Sie doch in diesem Geschäft, Sie kaufen hier vorteilhafter als anderswo. Schnellzüge fahren schneller, als Personenzüge. Ich habe lieber Äpfel als Birnen, am liebsten aber habe ich Pfirsiche.

Das Kino

Was machen wir heute abend? — Was sollen wir machen? Gehen wir in's Kino? — In welches Kino sollen wir gehen? — Gehen wir in's Zentralkino, dort spielt man »Auf Wiedersehn Franziska!« Dieser Film soll fabelhaft sein. Die Kritik in der Zeitung ist ausgezeichnet. — Werden Sie die Karten besorgen? — Ja, wenn Sie wollen kann ich gleich an die Kartenvorverkaufsstelle telefonieren, man soll uns zwei Plätze reservieren. Wo wollen Sie sitzen? Loge, Balkon, Sperrsitz oder Parterre? — Ich glaube, es ist am besten, wir nehmen 2 Logensitze. — Gut, was kostet ein Platz? — Loge vordere Reihe kostet RM 1.20 und rückwärtige Reihe kostet 90 Rpf. — Gut, nehmen wir zwei Plätze in der vorderen Reihe. — Wann beginnt die Vorstellung? — Um 20 Uhr 30. Wann und wo treffen wir uns? — Sagen wir 10 Minuten vor Beginn im Warteraum des Kinos. Einverstanden? — Einverstanden! Hier habe ich übrigens schon den Filmkurier. — Lassen Sie sehen! Spielleitung und Darstellung ist in guten Händen, auf dem Program liest man die Namen hervorragender Schauspieler. — Ja, der deutsche Film ist überhaupt der beste der Welt und die deutsche Wochenschau mit den neuesten Berichten aus dem Zeitgeschehen ist unübertroffen. — Ja, das kann man wohl sagen! Ich freue mich jedenfalls schon sehr auf den heutigen Abend. Hoffentlich ist auch ein lustiger Trickfilm oder ein Kulturfilm im Beiprogramm. — Sicherlich wird das eine oder das andere sein. Übrigens, was werden wir nach dem Kino machen? — Hm, das werden wir schon sehen, vielleicht gehen wir auf einen Sprung in's Kaffeehaus oder irgendwohin auf ein Glas Wein.

Noch einige Übungssätze: Deine Krawatte gefällt mir besser als meine. Wir können nicht baden, das Wasser dieses Teiches ist ebenso schmutzig, wie das jenes Baches. Die Wohnungen in diesem neuen Hause sind größer und geräumiger als im alten. Kaufen Sie doch diesen Ring, er ist der schönste von allen. Dr. Unblutig ist der angesehenste Arzt des Ortes, er ist die meisten Patienten. Mein Hut ist ebenso schön wie Deiner. In diesem Briefe sind mehr Fehler als Wörter.

Aufgabe

Postavi pridevnik v ustrezajočo stopnjo:

I. 1. Karl ist (fleißig) als Paul? 2. Er ist der (groß) Dichter der Nation. 3. Dieses Pulver ist (stark) als jenes. 4. Dieses Bild ist (alt) als jenes Buch. 5. Die Donau ist (lang) als die Drau. 6. Der Baum ist (hoch) als der Busch. 7. Der Hund ist meist (groß) als die Katze. 8. Meine Aufgabe ist (wenig) schwierig als Deine. 9. Dies ist der (elegant) Anzugstoff des Schneiders. 10. Gold ist (wertvoll) als Silber. 11. Ihr seid (reich) als wir aber wir sind glücklich als Ihr. 12. In Deutschland ist es (kalt) als in Italien. 13. Öl ist (leicht) als Wasser.

II. Tvorite stavek, v katerem pridevnik stopnjujete: 1. Gold — wertvoll — Eisen. 2. Mann — stark — Knabe. 3. Pferd — groß — Hund. 4. Winter — kalt — Herbst. 5. Glas — hart — Holz. 6. Hund — treu — Katze.

III. Stopnjujte sledeče pridevnike: (Beispiel: schön, schöner, am schönsten.) breit, gesund, gut, lieb, eng, herzig, nieden.

IV. Vežite sledeče samostalnike in pridevnike po načinu podanega primera: (Buch neu: das neue Buch, ein neues Buch, neues Buch, die neuen Bücher, neue Bücher.) — Zimmer groß, Hand klein, Gras grün, Baum schön, Mutter gut, Soldat tapfer, Stiefel schwarz, Glas klein.

Wörter

anderswo — drugje
angesehen — ugleden, veljaven
Ausblick (m) — razgled
Beginn (m) — (pri-) začetek
beginnen — pričeti
Beiprogramm (s) — priključni spored
Bericht (m) — poročilo
besorgen (etwas) — priskrbeti (nekač)
bevölkert — obljuden
Birne (w) — hruška, žarnica
Busch (m) — grmovje
Darstellung (w) — predstava
ebenso — wie — ravno tako — kakor
einverstanden — sporazumen
fabelhaft — bajno
Filmkurier (s) — filmska revija
Flaschenwein (m) — vino v steklenicah
Flieger (m) — letalec
gefährlich — nevaren, -a, -o
gering — majhen, neznaten
hervorragend — odlikovati se
irgendwohin — neznankam
jedenfalls — na vsak način
Kartenvorverkaufsstelle (w) — predprodaja vstopnic
Katze (w) — mačka
Kochschule (w) — kuharska šola
Kranke (m) — bolnik
Kritik (w) — kritika
Kulturfilm (m) — kulturni film
Kunst (w) — umetnost
Kurve (w) — ovinek
Militär (s) — vojaščina
Mitte (w) — sredina
Musiker (m) — glasbenik
Natur (w) — narava
Nelke (w) — nagelj
Obst (s) — sadje
Operation (w) — operacija
Ort (w) — kraj
Parterre — pritličje
Patient (m) — bolnik, pacient
Personenzug (m) — potniški vlak
Pfirsich (m) — breskev
Programm (s) — spored
Pulver (s) — prašek, amodnik
reich — bogat
Reihe (w) — vrsta
Rindfleisch (s) — goveje meso
Schauspieler (m) — gledališki igralec
schlimm — hud (oben), poreden
Schriftleiter (m) — urednik
Sitz (m) — sedež
Sperrsitz (m) — zaporni sedež
Spielleitung (Regie) (w) — režija, uprava
stimmen — glasovati, strinjati se
Teich (m) — ribnik
telefonieren — telefonirati
Tischwein (m) — namizno vino
treffen — srečati, zadeti
Trickfilm (m) — trikfilm
unbedingt — brezpogojno
unübertroffen — neprekosljiv, -a, -o
überhaupt — sploh, vobče
übrigens — sicer
Verzögerung (w) — zakasnitev, zamuda
vorteilhaft — koristen, ugoden
Warteraum (m) — čakalnica
Wochenschau (w) — tednik
Zeitgeschehen (s) — zgodovinsko dejanje

Redewendungen — reka

am Lande — na deželi, na kmetih
um diese Zeit — ob tem času
an etwas (jemanden) denken — na nekaj (nekoga) misliti
von hier aus — od tu
auf Wiedersehen! — na svidenje!
in guten Händen sein — biti v dobrih rokah

Bei uns weiß man

wir sind auf der Welt, um unser Teil Arbeit für uns und am Ganzen zu leisten. Jeder an seinem Platz.

Ob wir Bauer sind oder Arbeiter, ob wir am Schraubstock oder hinterm Ladentisch stehen, an der Schreibmaschine, vor Geschäftsbüchern oder wissenschaftlichen Werken sitzen, von uns allen verlangt das Leben die volle und ganze Leistung.

Aus den Furchen unserer Acker wächst uns aber auch die Kraft, die wir bei unserer Arbeit brauchen, erwächst uns das Gold unseres Landes, der Roggen; mit der großen Kraft im kleinen Korn. Aus dem unser gutes, schmackhaftes und kräftiges Brot wird. Und um alles Gute und Kräftige beieinander zu haben, wollen wir dazu auch ein schmackhaftes Getränk aus dem vollen Roggenkorn.

Deshalb trinkt man

bei uns den *Perola*. Der ist von uns und unserem Boden. Der leistet was. Man sieht es, und dann schmeckt man's: hier ist gute Arbeit getan worden. Von unserem Boden. Von unseren Bauern. Von all den Menschen in dem großen Werk, woher er kommt. Viel Arbeit nämlich gehört dazu, damit aus der Saat die gute Frucht, und daraus das wird, was *Perola* ist.

Perola
hat Kraft vom Korn!

SONNTAGS- u. NACHTDIENST
der Apotheken in Krainburg
von 1. bis 8. November
Apotheke zu Hl. Dreifaltigkeit
W. Schawnik

das kann man wohl sagen! — to se pa lahko reče!
auf einen Sprung irgenwohin gehen — za trenutek nekam iti

Najvišje cene za tuzemsko sadje in zelenjad (Nadaljevanje s 5. strani.)

	Najvišje cene proizvajalcev		Najvišje cene tržne		Najvišje cene proizvajalcev			
	I	II	I	II	I	II	I	II
Kisla repa							20	22
Sadje:								
Oreh					60	60	80	80
Oreh, koščaki					44	44	58	58
Lisičice							37	37
Sampinjoni							70	70
Ostale gobe							26	26
Namizno sadje, nesortirano:								
Jabolka in hruške					22	22	30	30
Sadje za gospodinjstvo					16	16	22	22
Grozdje					54	54	70	70
Za sortirano blago kot namizno sadje, veljajo cene proizvajalcev navedbe o najvišjih cenah proizvodnje za pečkasto sadje letine 1941.								

Friedrich Jungbauer Lebensmittel - Grosshandel

Klagenfurt, 10. - Oktober - Strasse 28
Fernruf 17-73

Lager in: Klagenfurt, Kühnsdorf
Villach, Friesach

Keramische
Industrie

K O S M A C
F R A N Z

SPEZIALOFEN
ERZEUGUNG

MANNSBURG

D A M E N - U N D
H E R R E N - M O D E
L E D E R T A S C H E N

Johann
Wendling
Krainburg

IZDELOVANJE
HARMONIK

JOS. FLEISS
ST. VEIT a. Sava (Poslino lezece)

Baumwollspinnerei u. Weberei Neumarkt

Ed. Glanzmann & And. Gassner

Spinnerei, Weberei, Garnfärberei u.
Bleiche, Stückbleiche und Appretur

Gummistempel

Siegelmarken - Emailschilder

liefert rasch und sauber

Theodor Rabitsch, St. Veit a. d. Save

Elektromotoren

Geräte

BELEUCHTUNGSKÖRPER

Installationen von
F. Czernowsky

Elektriker - Klagenfurt

Raiffeisen - Zentralkasse Kärnten

eingetragene Genossenschaft mit beschränkter Haftung

Klagenfurt, Stuttgarter Platz 5

Geldausgleichsstelle des landw. Genossenschaftswesens.

F R A N Z
B E R L I T S C H

mechan. Werkstatt
ZWISCHENWASSERN

BILDER

Ansichten von
Kärnten u. Krain
von Maler
PERNHART

kauft ständig

Kunsthandlung

RITZ PRAUSE

Klagenfurt

PLAMEN

Schmiedegenossenschaft m. b. H.

Bau- u. Schuhnägeln, Handelschrauben, Isola-
torenstützen, Skibindungen, Kunstschmiede

KROPP - SUDKÄRNTEN

Rudolf Sicherl

Laak a. d. Zaier

SPEZEREI UND
KOLONIALWAREN-
HANDLUNG

SPEDITIONSHAUS

A. KUNSTL & SÖHNE

Möbeltransporte
Speditionen aller Art

KLAGENFURT
Rosentaler Str. 6

PAUL HATHEYER

KLAGENFURT

Kernseifen, Waschpulver

Einheits- und Rasierseifen

Schmelz-Margarine

(Margarine-Schmalz)

Tafel-Margarine

Waschin Extra

Bezugscheinfreies

stark schäumendes Waschmittel

Premierjus • Speisetalg • Technischer Talg

Kristallsoda, Glaubersalz, Bittersalz

Ammoniak - Soda **Wasserglas** Aetznatron

Kreissparkasse Krainburg

Centrala Krainburg — Glavna podružnica Laak

Prevzemamo vloge na vložne knjižice in na tekoči račun.

Vse hranilne vloge so popolnoma varne, ker jamčijo zanje vse občine
okrožja Krainburg.

Naš »Spargiroverkehr« (brezgotovinski plačilni promet hranilnic) nam omo-
goča izvedbo vseh nakazil, in sicer na najhitrejši in najcenejši način.

Dovoljujemo posojila proti vknjižbi na posestva na prvem mestu in na
menice.

Pri sklepanju pogodb glede varčevanja za zidavo lastnih stanovanjskih hiš
dajemo informacije in sprejemamo vplačila.

Za nasvet in za izvršitev vseh denarnih poslov smo vedno z veseljem na
razpolago.

ALPENLÄNDISCHE

ZUCKERWARENFABRIK

Gelautz
&
Köffler
Klagenfurt

Lichtspiele

Allgemeine Filmreuehand G.m.b.H. - Zweigstelle Veldes

Abding: 1. XI. um 15,30 und 18,30 Uhr; 2. XI. um 10, 15,30 und 18,30 Uhr; 3. XI. 18,30 Uhr

Falstaff in Wien
Für Jugendliche zugelassen!

4. XI. um 18,30 Uhr; 5. XI. um 18,30 Uhr
Jungens
Für Jugendliche zugelassen!

5. XI. um 15,30 Uhr; 6. XI. um 15,30 Uhr
Jugendvorstellung
Hitlerjunge Quex

6. XI. um 18,30 Uhr; 7. XI. um 18,30 Uhr
Die barmherzige Lüge
Für Jugendliche nicht zugelassen!

Krainburg: 2. XI. um 10,30 Uhr Jugend-
vorstellung

Hitlerjunge Quex

31. X. bis 3. XI.

Ein Leben lang

Für Jugendliche nicht zugelassen!

4. XI. bis 6. XI.

Meine Tante, deine Tante

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Vorstellungsbeginn: Täglich um 18,30 Uhr,
an Sonntagen außerdem um 13,30 und 16 Uhr

St. Velt: 1. XI. bis 4. XI.

Edelweißkönig

Für Jugendliche zugelassen!

5. XI. um 15,30 Uhr Jugendvorstellung
Soweit geht die Liebe nicht

5. XI. bis 7. XI.

Das Recht auf Liebe

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Vorstellungsbeginn: Täglich um 18,30 Uhr,
an Sonntagen außerdem um 13,30 und 16 Uhr

Stein: 1. XI. um 18,30 Uhr; 2. XI. um 10, 16
und 18,30 Uhr; 3. XI. um 18,30 Uhr

Trenck, der Pandur

Für Jugendliche zugelassen!

5. XI. um 15 Uhr Märchenfilmvorstellung
Schneeweißchen und Rosenrot

5. XI. um 18,30 Uhr; 6. XI. um 18,30 Uhr
Hallo! Janine!

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Wart: 1. XI. um 16 Uhr

Märchenfilmvorstellung

Schneeweißchen und Rosenrot

31. X. um 18,30 Uhr; 1. XI. um 18,30 Uhr
Fanny Elßler

Für Jugendliche zugelassen!

2. XI. um 13,30, 16 und 18,30 Uhr; 3. XI.
um 18,30 Uhr

Spiel auf der Tenne

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Domschale: 1. XI. um 18,30 Uhr; 2. XI. um
13,30, 16 und 18,30 Uhr

Die schwedische Nachtigall

Für Jugendliche nicht zugelassen!

5. XI. um 15,30 Uhr

Märchenfilmvorstellung

Die Heinzelmännchen

5. XI. um 18,30 Uhr; 6. XI. um 18,30 Uhr

Die 3 Codonas

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Laak: 2. XI. um 10,30 Uhr

Wochenschausondervorstellung

1. XI. um 19 Uhr; 2. XI. um 13,30, 16
und 19 Uhr

Unser Fräulein Doktor

Für Jugendl. unter 14 Jahren nicht zugelassen!

5. XI. um 16 Uhr

Märchenfilmvorstellung

Der gestiefelte Kater

5. XI. um 19 Uhr; 6. XI. um 19 Uhr

Ein ganzer Kerl

Für Jugendliche zugelassen!

Littai: 1. XI. um 19 Uhr; 2. XI. um 16 und
19 Uhr; 3. XI. um 19 Uhr

Kampfgeschwader Lützow

Für Jugendliche zugelassen!

5. XI. um 15 Uhr Jugendvorstellung

Ins blaue Leben

5. XI. um 19 Uhr; 6. XI. um 19 Uhr

Menschen, Tiere, Sensationen!

Für Jugendliche zugelassen!

Saistrach: 1. XI. um 18,30 Uhr; 2. XI. um 15,30
und 18,30 Uhr

Der Gasman

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Schwarzenbach: 1. XI. um 20 Uhr; 2. XI. um
15, 17,30 und 20 Uhr

U-Boote westwärts

Für Jugendliche zugelassen!

5. XI. um 20 Uhr; 6. XI. um 20 Uhr

Ehstreich

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Veldes: 1. XI. um 15,30 und 18,30 Uhr; 2. XI.
um 15,30 und 18,30 Uhr

Hochzeitsnacht

Für Jugendliche nicht zugelassen!

5. XI. um 18,30 Uhr; 6. XI. um 18,30 Uhr

Das Herz der Königin

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Mießdorf: 3. XI. um 20 Uhr; 4. XI. um 20 Uhr

U-Boote westwärts

Für Jugendliche zugelassen!

Neumarkt: 1. XI. um 15,30 und 18,30 Uhr;
2. XI. um 10, 15,30 und 18,30 Uhr; 3. XI.
um 18,30 Uhr; 4. XI. um 18,30 Uhr

Achtung! Feind hört mit!

Für Jugendl. unter 14 Jahren nicht zugelassen!

5. XI. um 18,30 Uhr; 6. XI. um 18,30
Uhr; 7. XI. um 18,30 Uhr

Bel Ami

Für Jugendliche nicht zugelassen!

Kreissparkasse Krainburg

Hauptanstalt Krainburg — Hauptzweigstelle Laak

Wir übernehmen Einlagen auf Sparbuch und in laufender Rechnung.

Alle Einlagen genießen durch die Haftung der Gemeinden im Kreise Krainburg größte Sicherheit.

Unser Spargiroverkehr (bargeldloser Zahlungsverkehr der Sparkassen) ermöglicht die Durchführung aller Überweisungsaufträge auf schnellste und billigste Art.

Wir gewähren Darlehen gegen erstrangige Hypothek und Wechsel.

Beim Abschluß von Bausparverträgen für Eingehome wirken wir als Auskunfts- und Einzahlungsstelle mit.

Zur Beratung und Durchführung aller Geldgeschäfte stellen wir uns bereitwilligst zur Verfügung.

Kärntnerische Landeshypothekenanstalt

Klagenfurt, Domgasse 3 - Fernruf 2416, 2417

Das Geldinstitut des Gaues

Gewährung von Darlehen gegen grundbücherliche
Sicherstellung für Neubauten, Althausbesitz und
Landwirtschaften.

Gewährung von Gemeindedarlehen und reichs-
verbürgten Darlehen.

Entgegennahme von Spareinlagen und Kontokor-
renten einlagen, Verkauf von Pfandbriefen und Kommu-
nalschuldscheinen.

Haftung des Reichs Gaues Kärnten.

TANNENFABRIK

G. M. B. H. - ZWISCHENWASSERN

Laufender Einkauf jedes Quantums Fichtenrinde

Herstellung

folgender Gerbstoffe:

Pinotan N, Pinotan CC, Pinotan
CC Sp, Fichtenrindenextrakt, Ke-
motan TF u. TC, Summach etc.

Unser Rosshaar ist hygienisch gereinigt,
bei 115°C sterilisiert geruchlos, Fett- Fer-
ment frei u. mit der Schutzplombe versehen

Naša žilna je higiensko očiščena, pri
115° C sterilizirana, je brez duha, maščobe
in fermentov — ter zaščitena z varstveno
znamko

ROSSHAAR-FABRIK

Genossenschaft zur Verarbeitung
von Tierhaaren; reg. Gen. m. b. H.
Straschische bei Krainburg

Berite in širite
naš list!

Dr. Reich's
Kindernähr-
mittel

F. OBLASSER Klagenfurt Paradeisergasse, Burg

Beachten Sie die Anzeigen im „KARAWANKEN BOTE“

Bodenwache und Farbenerzeugung, Autoöle,
Benzin, Maschinenöle und Fette, Silolacke, auch
hitzebeständig. Die guten, wetterfesten Häuser-
farben, Rostschutzfarben und wetterfesten Öl-
farben. Alle guten deutschen synthetischen
Lacke, sowie Pinsel, Bürsten und Rehlleder.
Großes Lager in allen Sorten von Tischlerleim.

Parfumerie

VSI KMETJE NABAVLJAJO SVOJE POTREBŠČINE NA

krmi
semenih
umetnih
gnojilih
strojih

PRI

KMETIJSKIH ZADRUGAH

Vsak kmet naj se takoj zgleda pri kmetijski zadrugi, ki je zanj pristojna!

Krainburg
St. Georgen
Laak
Domschale
Kerschdorf
bei Eisern
Göriach
bei Veldes
Mitterdorf
bei W. Feistritz
Lom
bei Neumarkt
Radmannsdorf
Woch. Feistritz
St. Martin
bei Littai
Unterdrauburg
Prävali

Spielwaren
Kinderwagen
Kinderbetten

GRÜNER
Klagenfurt, Bahnhofstr.

ALTERTÜMER

Möbel eingelegt, geschnitten oder bemalt,
Bilder, Holzfiguren, Zinnengeschirr, echte
Teppiche, alte Münzen kauft stets

Antiquitätenhandlung

FRITZ PRAUSE, KLAGENFURT